

Učiteljski Tovariš

Glasi „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

Vsebina: Morituri vos salutant! — E. Gangl: O naši stanovski organizaciji. — E. Gangl: XXIX. občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. — J. Dimnik: III. občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. — Književnost in umetnost. — Naši dopisi. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Listek upravnikov.

Morituri vos salutant!

Raš odgovorni urednik je dobil od prijatelja iz svetovnoznanega trga na Notranjskem to-le pismo, ki je vredno, da ga objavimo, ker je značilno za žalostne gmotne razmere učiteljstva na Kranjskem. Želimo, da bi čitali to pismo naši deželni poslanci in oni činitelji, ki nam delé kruh; zato prosimo nam naklonjene slovenske liste, da v ta namen ponatisnejo to pismo z opomnjami uredništva, oziroma omenijo vsaj ob kratkem njega vsebino, za kar jim bodi izrečena že naprej presrčna zahvala. Pismo slove:

Predragi prijatelj in tovariš!

V zadnji številki „Učit. Tov.“ si pisal, da name-rava učitelj, ki slušbuje že petnajsto leto, iti k sodnji prakticirati; sodim, da si mislil mene;* zadel si jo — že 3 dni prakticiram. Povem Ti pa še nekatere tovariše, ki gredo, oziroma že prakticirajo pri sodnji. Ti so gg.**) učitelj F. J. iz C.; nadučitelj J. K. iz P.; učitelj A. S. iz P.; učitelj A. S. iz Št. V.; učitelj K. M. iz I.; nadučitelj J. R. iz K.; učitelj A. G. iz P. Koliko jih je še po Dolenjskem in Gorenjskem, ne vem, pa saj zadostuje to število.***)

Dalje omenim, da se glede avancementa pri sodnji motiš, kajti učitelju-maturantu ni odprta pot v IX. temveč celo v VIII. plač. razred.

Vprašal boš, zakaj grem? No — v 14 letih sem dosegel 540 gld. vkljub vsem pohvaljenim pismom in laskavim priznanjem od gospoda okr. šol. nadzornika,

*) Ne; ta je g. K. M. iz G. Uredn.

**) Imena imamo na razpolago. Uredn.

***) Te posledice neznošnih naših gmotnih razmer so sicer žalosten pojav za bodočnost našega naroda, vendar, ker je vsakdo sam sebi in svoji družini najbližji, zato odobrujemo popolnoma te odločne korake za vsakdanji kruh imenovanih učiteljev. Če se pa ti tovariši, ki imajo po večini že čez 15 službenih let, niso zbalih teh korakov, tembolj moramo priporočati prestop k sodnji mlajšim tovarišem, posebno onim, ki službujejo v krajih, kjer so okrajne sodnije, oziroma tudi onim, ki bivajo v bližini okrajnih sodnij. Učiteljskim kandidatom pa svetujemo kar naravnost, da gredo po prebiti maturi k sodnji, ali pa kam drugam, ker se povsod laglje in bolje živi, kakor pa pri učiteljstvu. Le učiteljevo-jake opozarjamo, da bi v slučaju, če izstopijo izmed učiteljstva, morali za tri leta k vojakom. (Vojnega zakonika § 25., zadnji odstavek.) Uredn.

oziroma okr. šol. sveta. Po odbitku izdatkov za stanovanje, drva in deklo mi ostane mesečno 25 gld., in s tem naj redim 5 glav, oblačim, obuvam, kupujem knjige in časopise za nadaljnjo izobrazbo, podpiram društva itd.; kdor to zmore, naj bo „finančni minister.“ — Naravno, da si moram iskati postranskih zaslužkov; hvala Bogu, da so, sicer bi družina in jaz „standesgemäss“ stradali. Vsled postranskih ur — narastlo mi je število učnih ur tedensko na 43–45, a v teh urah niso še vštete one, koje rabim za preparacijo in popravljanje nalog.

Zgodi se večkrat, da grem v jutro od doma, a pridem šele po 8. uri zvečer domov; kosilo mi prinese dekla v šolo, ker nimam toliko časa, da bi utegnil sam domov. Ako bi tako življenje nekaj let trpelo, sem uničen in pokopan; kajti po 8 do 10 ur na dan poučevati ni „Lebens“-ampak „Todeselixir“. Tu je aut aut: ali postranske zaslužke in se ugonobiti — ali pa ne postranskih zaslužkov pa — stradati; oboje vodi do gotovega telesnega propada — in zato odstavim kruh, ki mi v bližnji bodočnosti kaže — grob! — Vrh vsega pa še odgovornost za lenobo in nezmožnost drugih.

Tako, dragi prijatelj — stoje naše akcije — in zato se poslavljamo od šole; šlo bo še mnogo drugih in pomanjkanje bo trpelo in se večalo toliko časa, dokler ne bo vsaka učiteljska služba toliko nesla, da bodo učitelj in družina zamogli pošteno živeti — a brez postranskih dohodkov. Vsaka služba mora nesti toliko, da živim sebe in družino, če ne — ni vredna piškavega oreha. Kadar se bo to zgodilo, potem se smemo nadejati dobrega učiteljskega naraščaja, potem smemo upati, da vstopi marsikateri v naše vrste, posvečujú svoje zmožnosti jedino le šoli in mladini; a prej mu odvzemite skrb za vsakdanji kruh. Obstanek mu mora biti zajamčen, potem bo šlo, sicer ne. — Bog s Tabo! Pozdrav Tvojem!

Tvoj prijatelj **L. F. F.**

— Take so torej razmere učiteljev na Kranjskem koncem razsvetljenega XIX. veka!*) Poslanci naši, ob dvanajsti uri Vam kličemo: **Morituri vos salutant!**

*) P. i. čitatelje opozarjamo na „Listek upravnikov“, v katerem se tudi v najlepši luči kaže „sijajno gmotno stanje“ ljudskega učiteljstva. Uredn.